

JAN KŘIPAČ / 6. 6. 2016

Pražákům, těm je hej

Novovlnná kapela Pražský výběr byla na vrcholu popularity v osmdesátých letech. Svou až legendární pověst si získala balancováním na hraně oficiálního umění a ilegality. Atmosféru cenzurního dohledu, rozporů mezi hudebníky i nekritického přijetí od fanoušků odráží film, který skupina sama o sobě na konci dekády natočila – Pražákům, těm je hej.

Foto: Státní fond kinematografie

K filmové tvorbě se členové Pražského výběru dostávali postupně. Nejprve frontman Michael Kocáb složil hudbu ke dvěma krátkým filmům (animovanému *Bumerangu* a dokumentárnímu *Odpady, které se staly ziskem* – oba 1980) a k celovečernímu debutu Ladislavy Sieberové *Malinový koktejl* (1982). Klíčový snímek, na kterém pracovala už celá kapela – Herzova *Straka v hrsti* (1983) –, putoval po dokončení ihned do trezoru. V témže roce byl Pražský výběr zakázán.

Jeho členové se proto vrhli na jiné projekty. Kocáb pokračoval ve spolupráci s Herzem (*Sladké starosti* /1984/, *Zastihla mě noc* /1985/), složil hudbu k dokumentu Věry Chytilové *Praha, neklidné srdce Evropy* (1984) a postaral se o doprovod k dalšímu „nepohodlnému“ filmu té doby – *Prodavači humoru* (1984) Jiřího Krejčíka (snímek měl omezenou distribuci a úplný zákaz televizního vysílání). Mezi písně se mu podařilo propašovat i *Mého koníčka* z nevydané desky Výběru *Straka v hrsti*.

V roce 1985 emigroval do Velké Británie bubeník Jiří Hruběš, nicméně zbytek kapely se znovu sešel na natáčení dvou filmů – Bartova *Krysaře* (ke kterému Kocáb složil hudbu, Michal Pavlíček nahrál kytary a oba dva spolu s Vilémem Čokem namluvili hlasy loutek) a rodinného snímku Věry Plívové-Šimkové *Hledám dům holubí*. Zde už působil Pražský výběr naplno – byť název kapely nesměl být nikde zmíněn. Hudebníci společně nahráli sedm písní, které dokonce vyšly samostatně na vynilovém EP jako soundtrack k filmu. Deska obsahovala pozdější hity *Habaděj* nebo *Big být či nebýt* a pro fanoušky

znamenalala příslib oficiálního povolení Pražského výběru.

K němu nakonec došlo o rok později. Kapela, i když pod zkráceným názvem Výběr, začala znovu koncertovat a nahrávat. Když následujícího roku vydala eponymní album, přišel dramaturg Martin Bezouška s nápadem natočit o skupině celovečerní film. Oslovil za tímto účelem Kocába, jemuž dal plnou uměleckou supervizi nad projektem. Zpěvák přizval k režii zkušeného Karla Smyczka, který v té době spolupracoval s Michalem Pavlíčkem na filmech *Proč?* (1987) či *Sedm hladových* (1988) a pro Výběr režíroval několik videoklipů. Za kameramana vybral Jana Malíře, jehož „nervní“ obrazový styl – uplatňovaný zejména ve filmech Chytilové – korespondoval s hudebním projevem kapely. Scénář, volně mísící realitu s fikcí, napsali Kocáb, Pavlíček a Smyczek spolu s tehdejším manažerem Výběru Miloslavem Zapletalem.

Natáčení začalo v říjnu 1989 a probíhalo v naprostém utajení. Tvůrci se obávali, že by mohla být výroba filmu z ideologických důvodů zastavena. Časopis Záběr k tomu později, již za svobodných podmínek, napsal: „Natáčení bylo obklopeno tajuplným embargem na všechny informace pro tisk a veřejnost. Existovaly oprávněné obavy z možného ‚stopnutí‘ celého projektu: protože skandál z Kocábova vystoupení v přímém televizním přenosu z Děčínské kotvy[1] byl na patřičných místech stále v živé paměti (...) Tvůrci kalkulovali, že až se natáčení jaksepatří rozběhne, bude už těžší ho zastavit.“[2]

Místo komunistických úřadů však výrobu nakonec přerušily politické události listopadu 1989: stávka umělců, demonstrace komparzu či později Kocábovy poslanecké aktivity. V lednu 1990 se štábu podařilo natočit první návštěvu Franka Zappy ve svobodném Československu. Hudební vzor Výběru souhlasil s účinkováním ve filmu a poskytl zdarma autorská práva k písni *Fine Girl*. Snímek byl v průběhu roku dokončen a svou premiéru si odbyl v dubnu 1991.

10. června ho znovu promítne pražské kino *Ponrepo*. Těm, kdo chtějí vidět proslulou scénu se Zappou, doporučujeme setrvat až do samého závěru promítání.

Pražákům, těm je hej (ČSFR 1991), režie: Karel Smyczek, Michale Kocáb, scénář: Michael Kocáb, Michal Pavlíček, Karel Smyczek, Miloslav Zapletal, kamera: Jan Malíř,

hudba: Pražský výběr, střih: Zdenek Patočka, hrají: Michael Kocáb, Michal Pavlíček, Vilém Čok, David Koller, Lucie Bílá ad. 93 min.

Poznámky:

[1] Zpěvák v červnu 1989 na kameru prohlásil známou větu: „Každý národ má takovou vládu, jakou si zaslouží.“

[2] Humlová, Marcela, Pražáků, těm je hej (už nikam nezablouděj...?). *Záběr* 23, 1990, č. 17 (23. 8.), s. 3.